

**Beleid burgerschapsvorming Obs de Esch
laatste versie december 2022**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Wat is burgerschapsonderwijs?	4
3. Visie op burgerschap	7
4. Leerdoelen	10
5. het lesaanbod	11

1. Inleiding

Onze leerlingen groeien op in een pluriforme samenleving, waarbij onze missie is om de leerlingen op te voeden tot volwassen wereldburgers die hun talenten inzetten voor een rechtvaardige samenleving.

Om de leerlingen op te voeden tot volwassen wereldburgers en hen voor te bereiden op hun rol in de samenleving is het belangrijk, dat leerlingen kennis en respect worden bijgebracht voor de basiswaarden van de democratische rechtsstaat. Hierbij gaat het om de democratie en rechtsstaat zelf, evenals over de grondrechten.

Deze drie fundamentele beginselen hebben de inrichting van een vreedzame, pluriforme samenleving mogelijk gemaakt en leiden tot een aantal belangrijke, gedeelde uitgangspunten die de kern vormen van burgerschapsonderwijs: vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit.

De leerlingen weten wat ze kunnen met de verschillende vrijheden en rechten voor zichzelf, een ander en de samenleving. Daarbij leren ze hoe zich als burger kunnen manifesteren in sociale, maatschappelijke en politieke contexten. Dit begint al op jonge leeftijd, waarbij leerlingen leren hoe ze in de klas, de wijk en de samenleving een rol kunnen spelen.

Naast het opdoen van kennis, vaardigheden en houdingen om hun rol als burger te vervullen is het ook belangrijk dat leerlingen de gelegenheid krijgen om hiermee te oefenen. De school is hiervoor een mooie oefenplaats.

2. Wat is burgerschapsonderwijs?

Wetgeving

Sinds februari 2006 zijn scholen verplicht om een bijdrage te leveren aan actief burgerschap en sociale integratie. Scholen dienen kinderen bewust te maken van hun verantwoordelijkheid voor de gemeenschap. Door de individualisering van de maatschappij is de betrokkenheid tussen burgers onderling en tussen burgers en overheid afgenomen.

Burgers dienen juist actief bij de samenleving betrokken te worden. Op die manier ontstaat er een gemeenschap waarin kinderen en leerkrachten actief op een zorgzame manier met elkaar omgaan. Actief burgerschap verwijst naar de bereidheid en het vermogen deel uit te maken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan te leveren. Sociale integratie naar deelname van burgers (ongeacht hun etnische achtergrond) aan de samenleving, in de vorm van sociale participatie, deelname aan de maatschappij en haar instituties en bekendheid met en betrokkenheid bij uitingen van de Nederlandse cultuur.

Burgerschap in de kerndoelen primair onderwijs

Vanaf 1 sept. 2006 gelden nieuwe kerndoelen voor het primair onderwijs (leeftijdsgroep 4 tot 12). Hierin komt het begrip burgerschap een aantal keren terug. Ook wordt in deze kerndoelen een relatie gelegd tussen (Nederlands) taalonderwijs en succesvolle deelname in de samenleving en aan de sociale functie van taal. Burgerschapsvorming wordt niet gezien als een vak apart, maar als een manier van lesgeven waarbij de leerlingen uitgedaagd worden na te denken over hun rol als burger in de Nederlandse samenleving. Bij burgerschap gaat het om de bereidheid en het vermogen om deel uit te maken van de gemeenschap en om daar actief een bijdrage aan te leveren. Ook de "kleine" burger moet zich betrokken voelen bij en verantwoordelijk zijn voor de maatschappij. De betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor de gemeenschap, zijn een deel van de identiteitsontwikkeling.

Onderstaande kerndoelen hebben een raakvlak met burgerschapsvorming:

Kerndoelen die betrekking hebben op het samenleven in en deelnemen aan de Nederlandse democratische en pluriforme samenleving:

De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger. **(kerndoel 36)**

De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen. **(kerndoel 37)**

De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit. **(kerndoel 38)**

Kerndoelen die in verband gebracht kunnen worden met een aspect van burgerschap, bijvoorbeeld door een relatie te leggen met 'de eigen verantwoordelijkheid voor de leefomgeving', 'de situatie in Nederland vergelijken met elders' en met historische aspecten:

De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu. **(kerndoel 39)**

De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieve landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika. **(kerndoel 47)**

De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis. **(kerndoel 53)**

Kerndoelen die vaardigheden beschrijven die een belangrijke voorwaarde zijn voor deelname aan de pluriforme democratische samenleving:

De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren. **(kerndoel 3)**

De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen. **(kerndoel 6)**

Kerndoelen die verband hebben met respectievelijk identiteit en cultureel erfgoed en vormen van samenwerking en overleg:

De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed. **(kerndoel 56)**

De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden. **(kerndoel 58)**

Burgerschapsonderwijs nader uitgelegd.

Burgerschap is een breed begrip, daarom zijn er aantal criteria opgesteld die richting geven in de bepaling van wat er wel en niet behoort tot burgerschapsonderwijs.

Er is sprake van burgerschapsonderwijs als het gaat over:

1. Onderwerpen waarbij spanning is tussen een individueel en collectief belang of tussen collectieve belangen. Het moet dus niet te reduceren zijn tot een individueel probleem.

Voorbeeld: één leerling die een andere leerling pest valt niet onder burgerschap. Het wordt wel burgerschap, als er met de hele klas regels worden opgesteld over hoe er met elkaar wordt omgegaan.

2. De manier waarop vanuit deze spanningen, belangen- en waarden tegenstellingen tot besluiten en vreedzame oplossingen gekomen wordt.

3. Het toerusten van leerlingen met kennis, vaardigheden en houdingen om te kunnen handelen ten aanzien van sociale, maatschappelijke of politieke problemen.

Burgerschapscompetenties

Specifieke kennis, vaardigheden en houdingen over onderwerpen, die voldoen aan bovenstaande criteria, worden burgerschapscompetenties genoemd. Deze burgerschapscompetenties dragen bij aan het kunnen uitoefenen van sociale taken in de maatschappij.

Vier sociale taken (ontwikkeld door Geert ten Dam) die veelal genoemd worden zijn:

Democratisch handelen = het aanvaarden en bijdragen aan een democratische samenleving.

Kennis: weet wat de democratische principes zijn.

Vaardigheid: kan het eigen standpunt verwoorden en luisteren naar de standpunten van een ander.

Houding: het willen horen van ieders stem, het aangaan van een dialoog en het leveren van een actieve en kritische bijdrage.

Maatschappelijk verantwoord handelen = medeverantwoordelijkheid nemen voor de leefgemeenschappen waartoe iemand behoort.

Kennis: weet wat de sociale regels zijn (zowel geschreven als ongeschreven).

Vaardigheid: kan zich sociaal rechtvaardig opstellen.

Houding: wil zich sociaal rechtvaardig opstellen en is bereid anderen te helpen.

Omgaan met verschillen = omgaan met sociale, culturele, religieuze en uiterlijke verschillen.

Kennis: weet welke gedragsregels gelden in verschillende situaties, kent verschillen met anderen en weet wanneer er sprake is van vooroordelen of discriminatie.

Vaardigheid: kan zich aanpassen naar iemand anders zijn wensen of gewoontes.

Houding: heeft een open en positieve houding ten aanzien van verschillen.

Omgaan met conflicten = omgaan met (lichte) conflictsituaties of belangentegenstellingen.

Kennis: weet op welke manieren of middels welke stappen conflicten opgelost kunnen worden.

Vaardigheid: kan luisteren naar een ander en zich verplaatsen in zijn of haar perspectief om zo te zoeken naar een vreedzame oplossing.

Houding: is bereid om naar een ander te luisteren en samen te zoeken naar een vreedzame oplossing.

3. Visie op burgerschap

De pijlers van burgerschapsonderwijs van stichting BOOR

Obs de Esch is een openbare basisschool en onderdeel van stichting BOOR. Het is de missie van stichting BOOR om maximale kansen te creëren voor kinderen en jongeren in Rotterdam en omgeving. Een doel daarbij is dat onze leerlingen uitgroeien tot volwassen wereldburgers die bijdragen aan een rechtvaardige samenleving. Een manier om dit te bereiken is het geven van burgerschapsonderwijs. Burgerschapsonderwijs gaat namelijk over de ontwikkeling van leerlingen tot democratische burgers. Op onze scholen willen we bereiken dat onze leerlingen kennis en vaardigheden aangeboden krijgen, en gestimuleerd worden eigen opvattingen te ontwikkelen en een democratische houding te vormen. Daarbij leren we onze leerlingen kritisch te denken en dat ze een verschil kunnen maken.

Bij BOOR krijgen alle leerlingen de gelegenheid tot vrije ontplooiing van de eigen identiteit, ongeacht godsdienst of levensovertuiging, seksuele voorkeur, etniciteit, politieke overtuiging of welk onderscheid dan ook. Onze scholen bieden de juiste hulp en ondersteuning, zodat elke leerling zich naar de eigen talenten, wensen en mogelijkheden kan ontwikkelen.

Door de pluriformiteit van onze scholen, komen leerlingen voortdurend in aanraking met mensen die anders zijn. Door in dialoog te gaan met elkaar leren onze leerlingen zich te verplaatsen in een ander en hun manier van denken te begrijpen.

Een open opstelling ten opzichte van anderen zorgt voor een klimaat waarin kinderen elkaar leren kennen, begrijpen en waarderen op basis van respect en vertrouwen.

Bovenstaande visie vertaalt zich in de hiernaast afgebeelde pijlers voor burgerschapsvorming.

BOOR kwaliteit in onderwijs

PIJLERS BURGERSCHAPSONDERWIJS

DEMOCRATIE

Leerlingen hebben kennis van en respect voor de basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals verankerd in de grondwet en de universeel geldende fundamentele rechten en vrijheden van de mens.

Leerlingen

- Kennen de kern van onze democratische rechtsstaat: grondwet, scheiding der machten, rechten en plichten, verkiezingen en politieke partijen.
- Leren de kernwaarden van onze democratie: vrijheid, gelijkwaardigheid, solidariteit en tolerantie.

In de school en in de klas is er sprake van een democratische cultuur:

- Besluitvormingsprocessen zijn helder en transparant.
- Waar mogelijk worden minderheidsstandpunten meegenomen in uitvoering van een besluit.
- Elke mening wordt gerespecteerd, mits die niet ingaat tegen de kernwaarden v.d. democratische rechtsstaat.

SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJKE COMPETENTIES

Leerlingen ontwikkelen competenties die hen in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de pluriforme, democratische NL samenleving.

Leerlingen

- Kennen en hanteren sociaal gangbare normen.
- Kunnen eigen- en groepsbelangen behartigen.
- Dragen zorg voor een ander.
- Hanteren gespreksvaardigheden.
- Weten kennis te verwerven en kennen de valkuilen hierbij.
- Hebben een kritische houding.
- Weten hoe ze conflicten op kunnen lossen.
- Kunnen reflecteren op hun eigen gedrag.
- Kennen verschillende manieren van communiceren en kunnen deze technieken en middelen gebruiken.

IDENTITEIT EN DIVERSITEIT

Leerlingen hebben kennis over en respect voor verschillen in godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap of seksuele gerichtheid alsmede de waarde dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden.

Leerlingen

- Hebben kennis van en respect voor mensen met verschillende culturen, nationaliteiten, godsdiensten, levensovertuigingen, politieke voorkeuren, handicaps, gendergerichtheid, seksuele voorkeuren, sociaaleconomische afkomst.
- Ontwikkelen een nieuwsgierige houding naar de verschillende ander.
- Kunnen samenwerken met de verschillende ander.
- Worden zich bewust van hun eigen identiteit.

SCHOOL ALS OEFENPLAATS

Op school is een open en veilig klasklimaat, waarin leerlingen de ruimte krijgen om hun mening te uiten en een dialoog met elkaar aan te gaan. Er wordt een omgeving gestimuleerd, waarin actief geoefend wordt met het handelen in overeenstemming met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Leerlingen

- Stellen mede gedragsregels op voor in de klas en de school.
- Denken mee over de invulling van het onderwijsaanbod.
- Hebben invloed op schoolbeleid.
- Spreken voor een groep in de school en buiten de school.
- Presenteren zichzelf.
- Verwoorden hun mening aan een ander en in een groep.
- Luisteren naar een ander en kunnen de mening van een ander verwoorden.
- Reflecteren op andermans mening.

Visie van obs de Esch

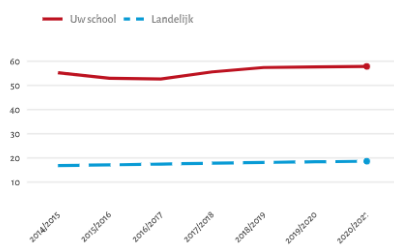
omgeving van de school.

Om effectief gestalte te geven aan burgerschapsonderwijs vinden wij het noodzakelijk om de 'omgeving' van de school in kaart te brengen. Immers, goed burgerschapsonderwijs sluit aan bij de leefwereld van de leerlingen, hun interesses, hun problemen en bij de risico's die hiermee gepaard gaan. De leerlingpopulatie van de Esch komt vooral uit de eigen wijk. De ouders kiezen hoofdzakelijk voor de school omdat hij in de directe omgeving staat. De school De Esch is de enige school in deze buurt. De school heeft een duidelijke buurtfunctie.

De Esch is een buurt in de wijk Kralingen (stadsdeel Kralingen-Crooswijk). Deze in de jaren tachtig ontwikkelde wijk ligt ingeklemd tussen A16, Nieuwe Maas en Abram van Rijckevorselweg en kenmerkt zich door zijn geïsoleerde ligging. Het is een dorp in de stad. Er zijn weinig voorzieningen te vinden in de wijk. Wel zijn er enkele speelvelden te vinden. In 2019 zijn er 379 geregistreerde delicten gerapporteerd, in 2020 waren dit er 477. In 2020 is de misdaad met 26% sterk toegenomen

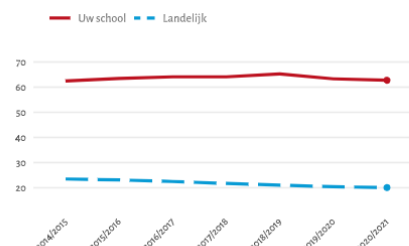
De wijk De Esch bestaat veelal uit sociale huurwoningen, waarvan 84% flat en portiekwoningen. Deze portiekwoningen fungeren als doorstroomwoningen. De verhuisgraad is relatief hoog, dit houdt in dat de klassensamenstelling regelmatig verandert door instroom en uitstroom van verhuizende leerlingen. Daarnaast staat er een crisisopvang in de wijk. Ongeveer 10% van de leerlingen van de school komt uit deze crisisopvang. Ook dat zorgt voor een regelmatige in- en uitstroom van leerlingen.

Bijna 60% van de leerlingen heeft een niet-westerse migratieachtergrond (zie figuur 1.1) Meer dan 60% van de leerlingen hebben ouders met een laag inkomen (zie figuur 1.2) 43% van de leerlingen komen uit een 1-ouder gezin. (zie figuur 1.3.) Het leerlinggewicht is 37,62

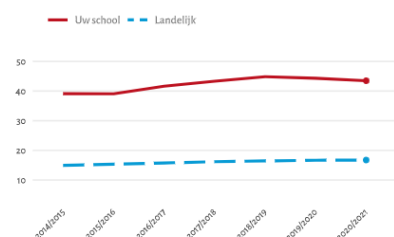
Figuur 1.1 Leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond. Op basis van de schooljaren 2014/2015 t/m 2020/2021¹

Figuur 1.1 toont het percentage leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond over de afgelopen jaren op uw school. Leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond zijn eerste- en tweedegeneratiemigranten uit niet-westerse herkomstlanden. Landelijk ligt het percentage leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond de afgelopen jaren rond de 19%.

Figuur 1.2 Leerlingen met ouders met een laag inkomen. Op basis van de schooljaren 2014/2015 t/m 2020/2021²

In **Figuur 1.2** wordt het percentage leerlingen afkomstig uit gezinnen met relatief lage inkomens gepresenteerd. Leerlingen behoren tot deze groep indien ze uit een gezin komen waar het huishoudinkomen onder het modale inkomen³ ligt. Landelijk ligt het percentage leerlingen uit gezinnen met een relatief laag inkomen de afgelopen jaren rond de 20%.

Figuur 1.3 Leerlingen afkomstig uit eenoudergezinnen. Op basis van de schooljaren 2014/2015 t/m 2020/2021⁴

Figuur 1.3 laat de trend zien van het percentage leerlingen dat afkomstig is uit een eenoudergezin. Landelijk ligt het percentage leerlingen uit een eenoudergezin in de laatste jaren op 17%.

Uit bovenstaande data blijkt dat de leerlingen van obs de Esch opgroeien in een multiculturele omgeving met relatief veel armoede en sociaal-emotionele problematieken. Door de beslotenheid van de wijk, en het gebrek aan voorzieningen groeien de leerlingen met een relatief smal blikveld op. Obs de Esch ziet het als zijn taak om de leefwereld en het blikveld van de kinderen te verruimen en te anticiperen op de multiculturele samenleving. Door de doorlopende in- en uitstroom van leerlingen verandert de klassensamenstelling continu. Hierdoor is het extra belangrijk om te zorgen voor een veilig klimaat op obs de Esch waar doorlopend aandacht blijft voor een goede groepsvorming.

visie van de school

Om de pijlers van stichting BOOR goed vorm te kunnen geven op obs de Esch, hebben wij met het team in juni 2021 een visie gevormd op het burgerschapsonderwijs bij ons op school. Uit deze bijeenkomst kwam naar voren dat wij onze kinderen willen opvoeden vanuit een kritisch- democratische grondslag.

Deze grondslag is gebaseerd op vrijheid, gelijkheid en broederschap. Hierbij is zowel de individuele als de sociale (op het algemeen belang gerichte) ontwikkeling van belang. Wij willen onze kinderen waarden laten ontwikkelen waarbij een kritische houding net zo belangrijk is als een communicatieve en empathische houding. De leeromgeving die wij hiervoor willen creëren is een onderwijsomgeving met allerlei vormen van samenwerkend leren en daarbij veel oog voor de autonomie van iedere leerling.

Om dit te bereiken is het belangrijk dat er een sterke, veilige schoolcultuur en een open klassenklimaat heerst. Leerkrachten en leerlingen werken samen met anderen ongeacht sociale, etnische en/of culturele achtergronden.

4. Leerdoelen

Om de leerlingen te vormen tot kritisch-democratische burgers die met een verruimde blik midden in een multiculturele samenleving kunnen staan, hebben wij de volgende leerdoelen opgesteld:

- Vrijheid en gelijkheid Leerlingen leren van, door en over de waarden van de democratische rechtsstaat. Dit begint met regels/afspraken in de eigen leefomgeving en breidt uit naar de publieke ruimte en samenleving.
- Macht en inspraak Leerlingen leren manieren waarop ze besluitvormingsprocessen op vreedzame wijze kunnen beïnvloeden. Ze maken kennis met macht en gezag en de wijze waarop dit georganiseerd is op verschillende niveaus. Democratische cultuur Leerlingen leren dat hun stem gehoord wordt en dat hun inbreng ertoe doet bij besluitvormingsprocessen in de klas. Zij ervaren dat de ander ook een stem heeft en ontdekken daarbij overeenkomsten en verschillen tussen mensen.
- Identiteit Leerlingen ontdekken hun primaire en secundaire emoties, ambities, talenten en ontwikkelpunten. Ze raken bewust van identiteitsvorming aspecten en reflecteren op tradities, vieringen en rituelen.
- Diversiteit Leerlingen leren woorden te geven aan wat de ander doet en wil en ontdekken daarin overeenkomsten en verschillen. Ze leren onderlinge conflicten vreedzaam op te lossen. Ze maken kennis met levensbeschouwelijke stromingen.
- Solidariteit Leerlingen ontwikkelen manieren om de eigen en de belangen van anderen te behartigen; alsmede uitsluiting, onrechtvaardigheid, discriminatie en ongelijke behandeling te herkennen en benoemen.
- Digitaal samenleven Leerlingen leren over de effecten van de onlinewereld op hun identiteit, persoonlijke (online) leven en op de publieke sfeer. Ze leren kritisch en creatief denken over media-inhouden en -processen en daar ook naar handelen.
- Duurzaamheid Leerlingen leren in duurzaamheidskwesties over verschillende waarden en belangen en de gevolgen daarvan voor de leefomgeving, nu en later. Ze leren duurzame keuzes te herkennen en te reflecteren op hun eigen gedrag.
- Globalisering Leerlingen verkennen hoe zichzelf, klasgenoten en andere mensen in Nederland verbonden zijn met andere delen van wereld en leren over internationale samenwerking.
- Technologisch burgerschap Leerlingen leren over de invloed van technologische ontwikkelingen op henzelf en hun leefomgeving. Ze leren ethische kwesties te herkennen en gaan in gesprek over verschillende perspectieven, die ze zelf kunnen innemen.
- Denk- en handelwijzen Leerlingen leren kritisch denken en handelen, empathische vermogens, ethisch redeneren en communiceren. Deze denk- en handelwijzen worden toegepast in samenhang met de inhoud van de overige bouwstenen.

5. het lesaanbod

De opgestelde doelen worden in de praktijk vorm gegeven vanuit de vier eerder omschreven sociale taken.

1. *Het democratisch handelen:*

De school wordt gebruikt voor leerlingen als oefenplaats voor democratie en het omgaan met diversiteit. Zo leren leerlingen hoe ze actief mee kunnen doen in een democratische cultuur. Leerlingen voelen zich verbonden met de school, kunnen oefenen en leren hun stem te gebruiken. Om dit te waarborgen stellen de leerlingen in iedere klas aan de start van het schooljaar zelf een aantal doelen op die zij met de klas willen bereiken. Vervolgens stelt de klas een aantal regels vast die nodig zijn om deze doelen te bereiken. Deze worden vastgesteld als klassenregels.

Tevens hebben wij een leerlingenraad in de school aanwezig. Naast deze leerlingenraad wordt er regelmatig in de klas ruimte gemaakt voor discussies en debatten.

2. *Het maatschappelijk verantwoord handelen:*

Door te praten met leerlingen over de actualiteit leren leerlingen verbanden te leggen tussen hun eigen leefwereld en grotere (mondiale) maatschappelijke vraagstukken. Hiertoe wordt er in de groepen 5 t/m 8 het jeugdjournaal gekeken tijdens de etenspauze. Na afloop is er ruimte voor gesprekken en discussie. Ook kiezen wij bewust voor nieuwsbegrip als lesmethode voor ons begrijpend lezen. Deze methode sluit aan bij de actualiteit en geeft ruimte om met de kinderen over de actualiteit in gesprek te gaan.

De Esch is een afgesloten wijk met weinig voorzieningen in de wereldstad Rotterdam. Wij vinden het belangrijk om onze leerlingen bewust te maken van hun omgeving. Hiertoe zoeken wij niet alleen een intensieve samenwerking op met de wijk, maar brengen we de leerlingen ook in contact met de stad en de wereld om hen heen. Dit doen we door middel van talloze activiteiten onder andere door:

- Deelname aan diverse kunst- en cultuurprojecten zoals het cultuurtraject, het iffr en andere culturele uitjes.
- samenwerking met de kinderboerderij en de schooltuin.
- zeer intensieve samenwerking met wijkpartners waaronder:
 - * stichting Groenwaarde (diverse samenwerkingsprojecten waaronder het samen schoon houden van de wijk)
 - *stichting Superactief(diverse samenwerkingsprojecten met de ouderen uit de wijk, waaronder de jaarlijkse pannenkoekendag)
 - *Stichting Dock (diverse activiteiten voor de kinderen in de wijk, waar obs de Esch een actieve bijdrage aan levert)
 - * Diverse korte projecten met kunstenaars en andere samenwerkingspartners uit de wijk en de leerlingen, waarbij de leerlingen een stem krijgen in de inrichting van hun wijk.
 - *samenwerking met Excelsior en de Giovanni van Bronckhorstfoundation.

Tot slot wordt er in het curriculum in alle groepen aandacht besteedt aan de zaakvakken middels methodes. (aardrijkskunde, geschiedenis, natuur, verkeer) In de groepen 6 t/m 8 worden er lessen gegeven over sociale media en technologie.

3. Het omgaan met verschillen:

Obs de Esch is een zeer diverse school. Onze kleine school herbergt meer dan 30 verschillende culturen. Wij vinden het belangrijk dat onze leerlingen binnen deze pluriforme samenleving de mogelijkheid krijgen om zichzelf maximaal te ontplooien. Daarbij willen we leerlingen leren zich medeverantwoordelijk te voelen voor het recht op eigen ontplooiing en die van anderen. Hierbij stimuleren we dat leerlingen met elkaar samenwerken, ongeacht sociale, etnische en/of culturele achtergronden.

Om dit goed vorm te geven zijn wij sinds het schooljaar 2022/2023 gestart met het vak wereldwijzer. Dit houdt in dat alle leerlingen van de groepen 5 t/m 8 wekelijks een uur les krijgen van vakdocenten van verschillende religies. Hierbij leren alle leerlingen samen over verschillende levensbeschouwingen en wordt er gewerkt met thema's die raken aan de levensvragen en leefwereld van leerlingen zelf. In de lessen wordt er gezocht naar overeenkomsten tussen de stromingen en leren de leerlingen omgaan met verschillen. Leerlingen krijgen hierdoor de ruimte om hun eigen levensbeschouwing ontwikkelen.

Naast het vak wereldwijzer wordt er ieder jaar stilgestaan bij diverse feesten. Zo vieren wij, naast sinterklaas, kerst en pasen op obs de Esch onder andere de volgende feesten:

- het suikerfeest
- het divalifeest
- keti koti

4. Het omgaan met conflicten

Op obs de Esch staat een veilig pedagogisch klimaat voorop. Dit is immers een belangrijke voorwaarde om tot leren en tot ontwikkeling te komen. Zo hanteren wij een helder beleid die zowel preventief als curatief van aard is. (zie gedragsprotocol obs de Esch) Daarnaast vinden wij het van belang dat de kinderen sociale vaardigheden bijgebracht krijgen die in lijn staat met de hierboven beschreven visie van de school. Hiertoe maken wij sinds het schooljaar 2021/2022 gebruik van de lessen uit de map vreedzame school. Wij zijn voornemens om met ingang van het schooljaar 2023/2024 een volledige vreedzame school te worden. Hiertoe gaat dan voldoende tijd voor goede scholing en implementatie vrijgemaakt worden in het jaarplan en jaarrooster. Tevens zijn er gesprekken met de gemeente om als wijk een vreedzame wijk te gaan worden. Deze gesprekken zijn nog in de onderzoekende fase.